

Aan: Het College van Gedeputeerde Staten van Zeeland

Provinciehuis

Abdij 6

4331 BK Middelburg

Datum: 22 januari 2026

Betreft: Schriftelijke (vervolg)vragen onder art. 44 RvO n.a.v. ontvangen antwoorden op eerdere art. 44 vragen inzake de stikstofberekening bij de realisatie van de opvanglocatie te Zierikzee

Geacht College,

Context:

De beantwoording door Gedeputeerde Staten d.d. 4 november 2025 op de door JA21 gestelde artikel 44-vragen lijken zowel juridisch als beleidsmatig tekort te schieten. Uit de beantwoording blijkt dat Gedeputeerde Staten (GS) herhaaldelijk verwijzen naar de gemeente Schouwen-Duiveland als bevoegd gezag en naar de RUD Zeeland als uitvoerende handhaver.

Deze redenering miskent echter zowel de wettelijke verantwoordelijkheid van GS onder de Wet natuurbescherming als de door GS zélf vastgestelde kaders in het VTH-beleid 2024.

1. GS blijven eindverantwoordelijk, ook bij mandaatverlening aan de RUD

De suggestie dat de RUD “een eigen afweging maakt” en dat GS daarom niet kunnen of hoeven in te grijpen, is rechtstreeks in strijd met het door GS vastgestelde VTH-beleid 2024. In de samenvatting is ondubbelzinnig bepaald:

“De omgevingsdiensten voeren de taken in mandaat uit. Dat betekent dat Gedeputeerde Staten eindverantwoordelijk blijven voor deze taken en de daarmee samenhangende resultaten.”

Dit betekent dat mandaat geen enkele verschuiving van beleidsmatige of bestuurlijke verantwoordelijkheid teweegbrengt. De bevoegdheid wordt namens GS uitgevoerd; de verantwoordelijkheid rust volledig bij GS. Dat GS in hun beantwoording impliceren dat de RUD autonoom beslist en zelfstandig beoordeelt welk optreden passend is, is juridisch onhoudbaar en strijdig met hun eigen beleidskader.

2. GS hebben een actieve zorgplicht onder de Wet natuurbescherming

Op grond van artikel 2.1 Wet natuurbescherming dragen GS de zorg voor een correcte uitvoering van de wet, inclusief de bewaking van de instandhoudingsdoelen van Natura 2000. GS stellen dat er geen Natura-2000-aanvraag is ingediend en dat daarom hun rol beperkt zou zijn. Die redenering is onjuist.

Wanneer GS feitelijk kennis hebben van een onjuiste ecologische beoordeling of stikstofberekening – zoals sinds 27 augustus 2025 – rust op GS een actieve verantwoordelijkheid om op te treden, bijvoorbeeld door de gemeente hierover te informeren, instructies te geven of de RUD aan te sturen. Passiviteit is hiermee in strijd.

3. Beginselplicht tot handhaven – GS bevestigen dit zelf in het VTH-beleid

In plaats van handhavend of corrigerend op te treden, verwijzen GS naar de niet-ontvankelijkheid van het handhavingsverzoek. De beginselplicht tot handhaven is echter een objectieve verplichting van het bevoegd gezag en staat los van de ontvankelijkheid van melders of klagers. Die beginselplicht wordt door GS zélf in het VTH-beleid uitdrukkelijk bevestigd:

“We hanteren de beginselplicht tot handhaven.”

“Als we een overtreding constateren, treden we in beginsel op.”

GS hadden zich dus niet mogen beperken tot het verwijzen naar de RUD of naar het procesbelang van de melder. Zodra GS kennis hebben van een foutieve stikstofberekening, is de eigen verantwoordelijkheid tot optreden geactiveerd.

4. Signalen, klachten en afwijkingen verplichten tot onderzoek

Onder het VTH-beleid geldt dat meldingen, klachten en afwijkingen altijd moeten worden onderzocht:

“Ongewone voorvallen of klachten onderzoeken we altijd.”

Een aantoonbaar foutieve stikstofberekening – een cruciaal element bij mogelijke Natura-2000-effecten – is evident een “ongewoon voorval” met potentieel aanzienlijke gevolgen.

Dat GS wisten van deze fout sinds augustus 2025 maar verklaren dat zij “niet handhavend optreden” omdat de RUD geen overtreding heeft vastgesteld, is onverenigbaar met deze zelf opgelegde verplichting.

5. GS moeten betrouwbaar, transparant en verantwoordelijk handelen

In de bestuurlijke uitgangspunten van het VTH-beleid is vastgelegd dat GS:

“betrouwbaar” zijn,
“transparant” handelen, en
“de verantwoordelijkheid nemen waar deze hoort.”

GS mogen zich dus niet verschuilen achter mandaatverhoudingen of procedurele ontvankelijkheid, zeker niet wanneer essentiële milieurechtelijke onderbouwingen aantoonbaar onjuist blijken.

De beantwoording van GS – waarin zij aangeven zich niet te zullen uitlaten over zorgvuldigheid en motivering omdat het handhavingsverzoek niet-ontvankelijk was – is strijdig met deze uitgangspunten. De zorgplicht en verantwoordelijkheid van GS zijn niet optioneel en niet afhankelijk van procesposities van derden.

6. Ook overheden vallen onder dezelfde handhavingsstrategie

Het beleid is bovendien helder dat ook overheden aan dezelfde normen worden gehouden als bedrijven en burgers:

“Voor overheidsinstanties hanteren wij dezelfde strategie als voor burgers en bedrijven.”

Gegeven dat zowel gemeente als COA een overheidsproject uitvoeren, is extra zorgvuldigheid vereist. Het nalaten van correctie terwijl een fout in de berekening bekend is, is daarom des te ernstiger.

7. GS dienen te voorkomen dat bestuurlijke belangen zwaarder wegen dan rechtmatigheid

De beantwoording van GS (o.a. vraag 11 t/m 14) suggereert dat GS zich niet inhoudelijk uitlaten over zorgvuldigheid, motivering of beginselplicht tot handhaving zolang geen ontvankelijk bezwaar is ingediend. Dit is strijdig met het principe van behoorlijk bestuur en met de eigen beleidsdoelstelling dat VTH-taakuitvoering rechtsgelijk, professioneel en onafhankelijk moet zijn.

Het VTH-beleid benadrukt dat GS verplicht zijn om een level playing field te waarborgen en dat handhaving consequent moet plaatsvinden, ongeacht bestuurlijke of politieke belangen.

8. Onderzoek door de RUD: waardering, maar noodzaak tot kritische reflectie op proces en integriteit.

Met belangstelling is kennisgenomen van de recente mededeling van de RUD Zeeland dat alsnog een controle ter plaatse zal worden uitgevoerd bij de noodopvanglocatie te Zierikzee. Het is positief dat hiermee, zij het in een laat stadium, invulling lijkt te worden gegeven aan de verplichting om signalen en afwijkingen feitelijk te onderzoeken.

Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat van handhavend optreden in materiële zin inmiddels geen sprake meer kan zijn, nu de bouwactiviteiten zijn afgerond en de locatie feitelijk is opgeleverd. Het aangekondigde toezicht kan daarom niet meer worden gezien als handhaving in de klassieke betekenis, maar uitsluitend als ex post vaststelling en evaluatie van de feitelijke situatie en het gevolgde proces.

Juist om die reden is het van belang dat het onderzoek zich niet beperkt tot een momentopname ter plaatse, maar mede ziet op:

- De wijze waarop signalen over een mogelijk onjuiste stikstofberekening zijn behandeld;
- De afstemming tussen gemeente, provincie en RUD;
- De timing van optreden en het uitblijven daarvan;
- En de vraag of bestuurlijke en ambtelijke afwegingen steeds zijn gemaakt binnen de kaders van wet, beleid en beginselen van behoorlijk bestuur.

Een dergelijke procesmatige en integriteitsgerichte benadering is noodzakelijk om te kunnen beoordelen of de betrokken bestuursorganen hun wettelijke verantwoordelijkheden zorgvuldig, onafhankelijk en transparant hebben ingevuld. Dit geldt temeer nu eerdere beantwoordingen wijzen op een structureel doorschuiven van verantwoordelijkheden, hetgeen het risico van een bestuurlijk vacuüm met zich brengt.

Het alsnog uitvoeren van een controle kan daarom slechts betekenisvol zijn indien deze gepaard gaat met een kritische reflectie op het handelen van alle betrokken organen, inclusief de rolverdeling, besluitvorming en naleving van het eigen VTH-beleid.

De beantwoording van onze eerdere artikel 44-vragen door Gedeputeerde Staten is zowel juridisch als beleidsmatig onvoldoende. GS blijven eindverantwoordelijk voor VTH-taken, ook bij mandaatverlening. GS hebben een actieve zorgplicht onder de Wet natuurbescherming en een beginselplicht tot handhaven die niet afhankelijk is van de ontvankelijkheid van melders. Het VTH-beleid verplicht GS bovendien tot actief onderzoek bij signalen, tot transparant en betrouwbaar handelen, en tot consequente toepassing van handhavingsinstrumenten – ook richting medeoverheden.

Het nalaten van correctie terwijl GS sinds augustus 2025 op de hoogte waren van een foutieve stikstofberekening, is strijdig met de Wet natuurbescherming, de Awb en het eigen, door GS vastgestelde beleid. Daarmee ontstaat een bestuurlijk vacuüm waarin evidente fouten kunnen voortbestaan zonder toetsing of interventie, hetgeen onacceptabel is vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid, rechtmatigheid en behoorlijk bestuur.

Vragen:

1. Is GS het met ons eens dat GS altijd eindverantwoordelijk blijven, ook bij mandaatverlening aan de RUD?
2. Is GS het met ons eens dat GS een actieve zorgplicht hebben onder de Wet natuurbescherming, en op grond van artikel 2.1 Wet natuurbescherming zorg dragen voor een correcte uitvoering van de wet, inclusief de bewaking van de instandhoudingsdoelen van Natura 2000? En vloeit daaruit niet voort dat de stelling dat de rol van GS beperkt is als er geen Natura-2000-aanvraag is ingediend onjuist is?
3. Is GS het met ons eens dat wanneer GS feitelijk kennis hebben van een onjuiste ecologische beoordeling of stikstofberekening – zoals sinds 27 augustus 2025 – op GS een actieve verantwoordelijkheid rust om op te treden, bijvoorbeeld door de gemeente hierover te informeren, instructies te geven of de RUD aan te sturen?
4. Is GS het met ons eens dat het onjuist is om in plaats van handhavend of corrigerend op te treden, te verwijzen naar de niet-ontvankelijkheid van het handhavingsverzoek? De beginselplicht tot handhaven is immers een objectieve verplichting van het bevoegd gezag en staat los van de ontvankelijkheid van melders of klagers. Die beginselplicht wordt ten slotte door GS zélf in het VTH-beleid uitdrukkelijk bevestigd: “We hanteren de beginselplicht tot handhaven.” En “Als we een overtreding constateren, treden we in beginsel op.”
5. Is GS het met ons eens dat GS hadden zich dus niet had mogen beperken tot het verwijzen naar de RUD of naar het procesbelang van de melder. Zodra GS kennis hebben van een foutieve stikstofberekening, is de eigen verantwoordelijkheid tot optreden immers geactiveerd.

6. Gelet op het feit dat een aantoonbaar foutieve stikstofberekening – een cruciaal element bij mogelijke Natura-2000-effecten – evident een “ongewoon voorval” met potentieel aanzienlijke gevolgen is, en gelet op het feit dat GS sinds augustus 2025 wisten van deze fout – was de verklaring van GS dat zij “niet handhavend gingen optreden” omdat de RUD geen overtreding heeft vastgesteld, dan niet onverenigbaar met deze zelf opgelegde verplichting?
7. Is GS het met ons eens dat GS zich niet zouden mogen verschuilen achter mandaatverhoudingen of procedurele ontvankelijkheid, zeker niet wanneer essentiële milieurechtelijke onderbouwingen aantoonbaar onjuist blijken?
8. Is de beantwoording van GS – waarin zij aangeven zich niet te zullen uitlaten over zorgvuldigheid en motivering omdat het handhavingsverzoek niet-ontvankelijk was – niet strijdig met deze uitgangspunten? De zorgplicht en verantwoordelijkheid van GS zijn immers niet optioneel en niet afhankelijk van procesposities van derden.
9. Het is staand beleid dat ook overheden aan dezelfde normen worden gehouden als bedrijven en burgers: “Voor overheidsinstanties hanteren wij dezelfde strategie als voor burgers en bedrijven.” Gegeven dit beleid, en gegeven het feit dat zowel gemeente als COA een overheidsproject uitvoeren, is dan juist niet extra zorgvuldigheid vereist? Het nalaten van correctie terwijl een fout in de berekening bekend is, is dan toch des te ernstiger?

Gert Heijkoop, Statenlid, JA21